

værende Regeringssystem den Oprejsning efter Valgdagen, som jeg ikke under dette Regeringssystem, nemlig at man fra Regeringspartierne Side kan sige, at Oppositionen har nok kunnet samle sammen fra alle Kanter tilstrækkeligt til at blive flere end vi, men da det kom til Stykket, manglede den den moralske Kraft og moralske Styrke til at rykke saaledes sammen, at den kunde sætte et andet Regeringssystem i Stedet for. Den Dag, da Regeringspartierne kan sige dette, vil være en stor Oprejsning for dem, selv efter en forholdsvis haard Valgdag.

Regeringspartierne har jo, i den Tid de har eksisteret, ikke forsømt at give Oppositionen et godt Stof til Valgarbejdet. I den Henseende skal jeg ikke dvæle ved den bekendte Strid mellem Finansministeren og Indenrigsministeren; den faar vi Lejlighed til at opfriske, hver Gang vi skal behandle en ny Serie Skattelove her i Tinget, men der er ogsaa Stof af en anden Art. Jeg skal nævne Regeringens Stilling til det sønderjyske Spørgsmaal.

Der er efter min Mening et af de Omraader, som binder trindt omkring i Landet en Stemning sammen mod dette Ministerium, som bunder dybt, efter min Mening ogsaa hos Vælgerlag, der egentlig tilhører denne Regering. (*Finansministeren* [Brandes]: Skal det med i Valgkampen?). Ja, jeg antager, at alle offentlige Forhold skal med i Valgkampen. Efter den Tale, som den højtærede Statsminister har holdt i Ringssted i Gaar, maa jeg dog gaa ud fra, at han i allerhøjeste Grad vil have denne Sag med i Valgkampen, og den Formel kan dog ikke opretholdes, at Ministrene maa have Lov til at tale om den, vi andre ikke, at Ministrene maa drage om i Landet og søge at hverve Proselytter paa det sønderjyske Spørgsmaal, men vi andre maa ikke. Der maa jo være samme Ret for os til at dvæle ved dette Spørgsmaal og til at fremdrage det som for den højtærede Statsminister. Jeg siger da, at der kan bebrejdes denne Regering i første Linie det, at den har draget Omsorg for, at der skulde saa lidt med som muligt. Jeg forstaar meget vel den Betragtning, at man ikke skulde søge paa nogen Maade at løse det sønderjyske Spørgsmaal efter de oprindelige Dannevirke mænds Mening, saaledes som den gav sig Udtryk her i Landet: Dannevirke er Danmarks naturlige Grænse, det maa vi have, og det tager vi. Jeg forstaar det saa fuldt ud, jeg kan saa levende sætte mig ind i denne Følelse, som dikterer Folk deres Modstand mod

dette Standpunkt, og dette Standpunkt er da ogsaa ganske modsat det, der kan udtrykkes saaledes: Vi ønsker at have saa meget af Sønderjylland, som vi kan faa, saa langt som Stemmeseddelen rækker. Vi ønsker at drage saa mange Omraader af dette gamle danske Land ind som muligt, for at Befolkningen kan faa Lejlighed til at sige sin Mening, om de vil tilbage eller ikke. Gik man ind paa denne Tankegang, maatte man have Sympati for, at Afstemningen gik saa langt ned mod Dannevirke som muligt.

Dernæst vilde det for os andre staa som det naturligste, om Regeringen havde taget det Standpunkt at hævde, at der indenfor dette Sønderjylland gives et Omraade, hvor det danske Folk har en særlig moralsk Ret. Det Omraade er efter min Mening ikke bestemt efter, hvor der tales dansk, eller bestemt efter andre tilsvarende Hensyn, men det er bestemt efter Hensynet til den Afstemning, som fandt Sted i 1867 i Tillid til Pragerfredens § 5, den Afstemning, der faktisk blev gennemført i Sønderjylland paa den Maade, at man mente, at Afstemningen vilde blive den sønderjyske Vælgerbefolknings Udtryk for, om den vilde tilbage til Danmark eller ej. Det Omraade af Sønderjylland, som i 1867 stemte dansk, og som efter min Mening har et moralsk Krav paa, at denne Afstemning bliver lagt til Grund, eller at der i alt Fald tages et afgørende Hensyn til den, dette Omraade ser jeg anderledes paa, end jeg ser paa det øvrige Sønderjylland. Jeg kunde f. Eks. have tænkt mig, at Regeringen ud fra en saadan Tankegang havde høvdet denne Opfattelse, at hvad der ligger Syd for denne Linie, vilde vi kun tage med kvalificeret Majoritet, men derimod, hvad der ligger Nord for denne Linie, vilde vi til Gengæld tage til Danmark, selv om det kun var et Mindretal, der stemte dansk.

Ved at følge de to Veje, jeg nævner her, vilde Regeringen have taget paa det sønderjyske Spørgsmaal saaledes, at den havde høvdet Tillid trindt om hos Befolkningen, ogsaa paa Steder, hvor man var tilbøjelig til at gaa længere ned. Men Regeringen staaer isende kold i denne Sag. Jeg maa vel have Lov til at nævne det her, thi jeg har ikke under Krigen høvd til dem, som har underkendt Betydningen af, at man har haft sin Orientering mod Syd i Orden. Det har jeg offentlig haft Lejlighed til at udtale i Situationer, der har været ret tilspidsede. Men jeg mener, at den Omstændighed, at Regeringen i de